



# KREDARICA

BILTEN DRUŠTVA SLOVENCEV V NOVEM SADU

Letnik IV. št. 14 in 15

WWW.KREDARICA.S5.COM

Novi Sad, junij - september 2004

## O s m a r e d n a s k u p š č i n a

### Letno poročilo o delu Društva Slovencev »Kredarica«

# G R E M O N A P R E J

Slovenci v Novem Sadu smo se prvič sestali 25.02.1997. leta v prostorih slovaškega društva "Jožef Šafarik". V istih prostorih smo imeli tudi II redno skupščino Društva 5.11.1999. leta in III izredno sejo skupščine 2.2.2001. leta, ko smo dobili ime "KREDARICA" in spremenili sedež na Futoško 12. Potem smo imeli tri redne skupščine in eno izredno. To je **VIII redna skupščina Društva**.

Tukaj Vam posredujemo osnovne elemente letnega poročila o delu Društva Slovencev "Kredarica" iz Novega Sada, za obdobje od 09.05.2003 do 02.04.2004, ki jih je poročal **Rajko Marić**, predsednik Izvršnega odbora Društva:

-Kot prvo ugotavljam, da obstajamo več kot sedem let, in da nas je vsak dan vse več. Danes nas je na seznamu okrog 700 članov od katerih lahko štejemo okrog 100, ki so aktivni pri našem delu.

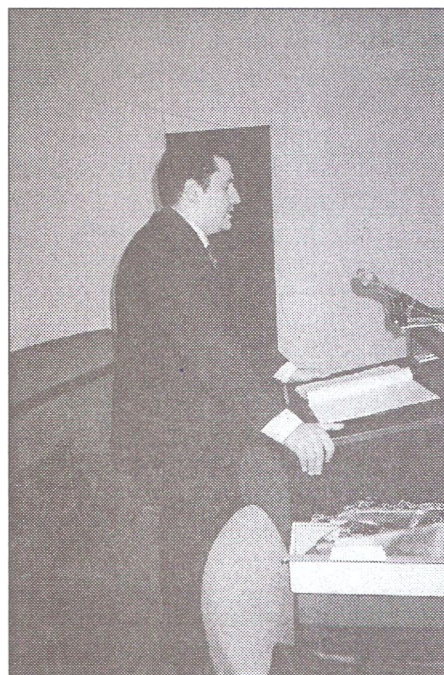
- Sestajamo še vsak prvi petek v mesecu v "Radničkom domu". Naš klub je odprt redno trikrat na teden, v ponedeljek, sredo in petek v času od 15-17 ure.

Na VII redni skupščini 9.maja leta 2003 je izbrano novo vodstvo Društva, kar ste lahko brali v 10-11.številkki našega Biltena "Kredarica" in na naši spletni strani na Internetu. Naknadno je Izvršni odbor razdelil funkciji organizacijskega in tehničnega tajnika in je za tehnično tajnico sprejeta po razpisu ga Danijela Janković.

#### Aktivnosti društva

V preteklem obdobju smo imeli 7 skupnih sej Društva skupaj z današnjo sejo, 5 sej Izvršnega odbora v prostorih kluba v Futoški 12.

V preteklem letnem obdobju smo imeli in organizirali naslednje aktivnosti:



**Dipl. pravnik Rajko Marić, predsednik Izvršnega odbora**

-vsak prvi petek zbori Društva v Radničkem domu;

-konzularni dan vsake prve srede v mesecu;

-izšle so štiri številke "Biltena";

-kulturna prireditev posvečena Otonu Župančiču z udeležbo slovenskega društva "Sava" iz Beograda;

-nepozaben koncert slovenski pesmi in slovenske poezije vseh slovenskih društev iz Srbije;

-obisk Miklavža v decembru;

-božična maša v decembru, ki jo je opravil namestnik kanonik monsignor Anton Rojc;

-gostovanje slovaškega pevskega zbora "Jožef Šafarik" v januarju;

-praznovanje kulturnega dneva v februarju;

-nastopi na RTV Novi Sad (Albert Kužner) in TV Apolo (Rajko Marić) in postajah radija;

-obveščanje o našem delu v časopisih Dnevnik, Građanski oglasnik, Rodna gruda;

-vse tri učiteljice so se udeležile na seminarju za učitelje dopolnilnega pouka slovenskega jezika in so potem poročale o svojem bivanju;

-udeležba na poletni šoli;

-udeležba naše urednice Zlatice Radisavljević na seminarju za novinarke in novinarje slovenskih izseljenških medijev v Ljubljani;

-organizacija udeležbe naših članic na raznih sejnih v Beogradu (sejmi tehnike, mode, pohištva), predvsem mladink, v zelo uspešni sodelavi z Gospodarsko zbornico Slovenije;

-uspešna sodelava z drugimi slovenskimi društvi: "Sava" (Beograd), "Planika" (Zrenjanin), "Tiglav" (Subotica) in "Ivan Cankar" (Timoška krajina), ki jih vedno vabimo na naše prireditve;

-aktivnosti na rednem zaposlovanju in razvijanju stikov s podjetji v Sloveniji in v Vojvodini. V oktobru je bil naš gost g Vladimir Kravčuk, generalni direktor podjetja "Merkator" za Srbijo in Črno Goro;

-organizirali smo knjigovodstveno službo;

-na novi telefonski številko (021 548 458) smo vezali telefonsko tajnico, ki nas obvešča o bodočih dogodkih v naši dejavnosti (zbor Društva in konzularni dan predvsem);

-sprejemanje novih članov;  
-povišanje članarine na 40 dinarjev od septembra leta 2003;

-na posameznih sestankih je obravnavana prisotnost članov na skupnih sestankih, in so nekateri po pismenem opozorilu izstopili iz Društva po svoji volji ali zaradi neplačane članarine več kot 6 mesecev, kar smo tudi tolerirali (začasno in stalno izključeno okrog 40 članov);

-priprava letnega finančnega plana za leto 2004;

-priprava kulturnega programa za leto 2004;

-konkuriranje za sredstva na razpis Ministrstva za zunanje zadeve in Ministrstva za kulturo po omenjenih programih;

-dobro sodelovanje z oblastjo v Novem Sadu in Izvršnim svetom - sekretarijatom za nacionalne manjšine.

#### Kulturne in druge družbene dejavnosti pri društvu

Naše Društvo ima šolo slovenskega jezika kjer poučujejo naše učiteljice Desanka Poslon, Silva Stakić in Angela Arandjelović. Pouk in šolo finansira Ministrstvo za znanost, šolstvo in šport R.Slovenije. Pouk je organiziran na Poljoprivredni univerzi. Pouka slovenskega jezika se udeležuje okrog 80 slušateljev. Poseben je dopolnilni pouk slovenščine predšolskih otrok.

Posebno se naši otroci udeležujejo poletnih šol, kar je bilo tudi finansirano od strani Ministrstva za znanost, šolstvo in šport.

Naše Društvo, predvsem slovenska šola, njene učiteljice in učenci, so veliko prispevali k uspešnosti raznih kulturnih prireditev in drugih manifestacij.

Pri društvu imamo tudi pevski zbor, ki je uspešno sodeloval na omenjenih prireditvah pod zelo strokovnim vodstvom pevovodkinje gospe Suzane Gros. Posebej je treba omeniti uspešen nastop zbora na treh omenjenih koncertih, junija, novembra in decembra lanskega leta.

Žal nimamo več brezplačnih viz od septembra 2003, in člani so izenačeni z običajnimi pogoji za pridobivanje vstopa v Slovenijo.

Lep dogodek je bil, ko smo zasledili da je naša članica Tijana Žener posta-

la miss univerze v Novem Sadu in to zabeležili v našem Biltenu..

#### Zaključek

Na koncu bi povedal naslednje:

Naše Društvo je postalo res močna narodnostna skupina na tem območju po vseh vprašanjih. Postali smo znani na vseh koncih tega območja in vsepovsod smo lepo sprejeti. V tem poročilu je podan le jedrat povzetek našega dela. Lahko smo zadovoljni z rezultati. Ugotavljamo, da imamo tudi odstop nekaterih članov, to pomeni da mogoče ni dovolj motiva. Na vseh naših sestankih je do 40% prisotnih in je potrebno zvišati aktivnost članov. Skušamo odpirati motive za aktivnosti. Potrebna je tudi samoinicijativa samih članov, da bi postali še močnejši. Zato vabimo da se vsak prijavi v čem bi lahko prispeval, kaj ve ali pozna in misli da je to bolje, odprti smo v Izvršnem odboru za vse. Najdite si svoje mesto v naši ne mali skupnosti in več poguma in volje za naše delo. Za delo v prihodnosti imamo točno formiran in dinamiziran način dela, to pa ne

pomeni, da nam konstruktivni predlogi niso zaželeni.

Moramo povečati družabno življenje, organizirati izlete in podobno.

Posebej se zahvaljujemo naši matici Republiki Sloveniji, predvsem Veleposlaništvu v Beogradu in gospodu Jožefu Dajčmanu in vsem instancam s katerimi sodelujemo na njihovi vsestranski pomoči. Sigurni smo, da bomo naprej še bolj sodelovali in oni so nam osnovna podpora za naš, predvsem, kulturni obstoj v novih pogojih. Tu še enkrat moramo omeniti Veleposlaništvo R Slovenije in katoliško cerkev v Beogradu, Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za zunanje zadeve, Ministrstvo za znanost, šolstvo in šport in Ministrstvo za kulturo.

In na koncu tega povzetka poročila se zahvaljujem v imenu Izvršnega odbora vsem članom za dosedanje zaupanje, posebno pa vsem tistim članom, ki so prispevali veliko volonterskega dela, finančno i drugo pomoč - GREMO NAPREJ!

**Rajko Marić**



VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE  
CENTER VLADE ZA INFORMATIKO  
Langusova 4, 1000 Ljubljana, tel.: 01 478 86 00, fax: 01 478 86 49



Ljubljana, 10. septembra 2004

#### SPOROČILO ZA JAVNOST

Na slovenskih ambasadah in diplomatsko-konzularnih predstavništvih v 42 državah je začela delovati prijavna služba izdajatelja digitalnih potrdil SIGEN-CA (Slovenian General Certification Authority), namenjena Slovincem v tujini, ki sta jo zagotovila Center vlade RS za informatiko in Ministrstvo za zunanje zadeve. Po vzpostavitvi prve prijavnne službe za slovenske državljane na upravnih enotah in nato še druge prijavnne službe za podjetja na davčnih uradih, pomeni vzpostavitev nove, tretje prijavnne službe, približanje sodobnih storitev e-uprave tudi Slovincem v tujini, za katere je še posebej pomembno, da lahko opravljajo določene storitve na oddaljen, elektronski način. Tako so zdaj slovenskim izseljencem, zdomcem in zamejcem po internetu dostopne storitve e-uprave, elektronska oddaja vlog na upravne enote, vpogled v lastne osebne podatke (štirinajst dni pred volitvami bo tukaj npr. možno preveriti ali je državljan vpisan v volilni imenik), storitve davčne službe, dostop do geodetskih podatkov, zemljiške knjige, sodnega registra. ....

Za pridobitev digitalnega potrdila SIGEN-CA potrebujejo slovenski državljani veljaven osebni dokument s sliko, vse informacije vključno s seznamom in osnovnimi podatki diplomatsko-konzularnih predstavništev pa so na voljo na spletnih straneh [www.sigen-ca.si](http://www.sigen-ca.si).

Karmen Uglešić  
predstavnica za odnose z javnostmi

# IV VSESLOVENSKO SREČANJE SLOVENCEV V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Kot vsakega leta je tudi letos organizirano Vseslovensko srečanje v državnem parlamentu Republike Slovenije, 8.07.2004 IV po vrsti.

Srečanja se je udeležilo okrog 90 in več predstavnikov slovenskih društev iz zamejstva in sveta. Začetek srečanja je bil ob 10.00 uri v dvorani slovenskega parlamenta. Pozdravno besedo je dal France Pukšič, predsednik komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Potem je zbrane pozdravil Borut Pahor, predsednik Državnega zbora in novi minister za zunanje zadeve Ivo Vajgl.

Potem je z delom nadaljevano v skupinah kot so skupina za šolstvo, znanost, šport, kulturo in skupina za vprašanja o državljanstvu ter vračanju Slovencev v domovino.

Pri vsaki skupini so bila obravnavana vprašanja iz osnovne problematike

skupin. Povdaril bi, da je naše Društvo v odnosu z drugimi skupinami dobro organizirano, ker za nas niti v eni skupini ni bilo informacij za katere že nismo slišali in katere nismo sprejeli. Najbolj aktivna z vprašanji so bila društva iz Avstralije, kajti mislim, da kot društvo nimajo dobro korespondenco z matico.

Na polju športa res da nismo aktivni ampak če bi bilo več dobre volje, verjamem da bi tudi to lahko organizirali.

S problemom o pouku slovenščine se najpogosteje srečujejo tam kjer nimajo učiteljic, ker ni več slovencev, ki dobro govorijo slovenski jezik. Pozdravil sem gospo Melito Štajner.

Glede državljanstva lahko rečem, da smo najbolj informirani. Temu lahko zahvalimo naše sodelovanje z Veleposlaništvom v Beogradu in kozularnim dnevom v Društvu.

Nič novega ni v zvezi z vračanjem Slovencev v domovino. Težave so velike. Zamejci ne morejo dobiti zaposlitev in to je osnovni problem.

Po končanih sejah po skupinah smo imeli odmor od 14 do 15 ure.

Potem smo imeli plenarno zasedanje v glavni dvorani parlamenta. Vodje skupin so izvestili udeležence o delu po skupinah.

Besedo so dobili tudi člani nekaterih slovenskih društev (največ iz Avstrije in Hrvaške, ker so tam Slovenci številčne manjšine in so člani lokalnih ali državnih parlamentov).

Srečanje se je končalo ob 18 uri.

Od predstavnikov iz SCG so se srečanja udeležili tudi predstavniki »Planike« iz Zrenjanina in »Triglava« iz Subotice.

Vseslovensko srečanje je odlično organizirano. To je priložnost da se spoznamo s vprašanji, ki so zanimiva za zamejce pa tudi za povezovanje med samimi slovenskimi društvi. Zato bi še enkrat povdaril, organizatorji tega srečanja zaslužijo najvišjo oceno.

**Rajko Marić**

## PRESEDNIK DS "KREDARICA" ALBERT KUŽNER GOST NA TV NOVI SAD

25. junija 2004 je bil v Studiju M koncert slovenske horske glasbe, ki sta ga priredila Mešani zbor "Revoz" iz Novega mesta in Komorni zbor "Kredarica". Zaradi tega, je dan prej (24. junija) na Televiziji Novi Sad, v zelo gledanem terminu jutranjega programa gostoval predsednik našega Društva Albert Kužner. To je bila priložnost, da se napove predstoječi kulturni dogodek in povabi vse zainteresirane na koncert.

To ni bilo prvič, da se naše Društvo predstavi na tej televiziji, kakor tudi na drugih lokalnih televizijah.

Voditeljica programa Tamara Burević je dodelila dovolj časa (okoli 10 minut) našemu predsedniku, da predstavi Društvo, ki je zakorakalo v osmo leto svojega obstoja (ustanovljeno je bilo 1997. leta). Ustanovilo ga je 22 novosadskih Slovencev, a sedaj Društvo šteje okoli 700 članov, od tega 500 aktivnih. Poudaril je, da je naše Društvo registrirano in po Statutu deluje kot nepolitična organizacija.

Glavne aktivnosti so vzdrževanje zvez z rojaki v Novem Sadu, Vojvodini in



**Voditeljica jutranjega programa TV Novi Sad Tamara Burević  
in naš predsednik Albert Kužner**

širše v SCG, kakor v Republiki Sloveniji, negovanje slovenskega jezika in slovenske kulture na teh prostorih in

seveda druženje Slovencev in prijateljev Društva Slovencev.

Zabeležili smo to gostovanje našega predsednika na Televiziji Novi Sad, ker smatramo, da s takšno obliko predstavljanja v medijih lahko poudarimo medsebojno spoštovanje vseh narodov in narodnosti, ki živijo na teh pros-

torih, na kar smo vsi že od nekdaj ponosni

**.Zlatica Radisavljević**

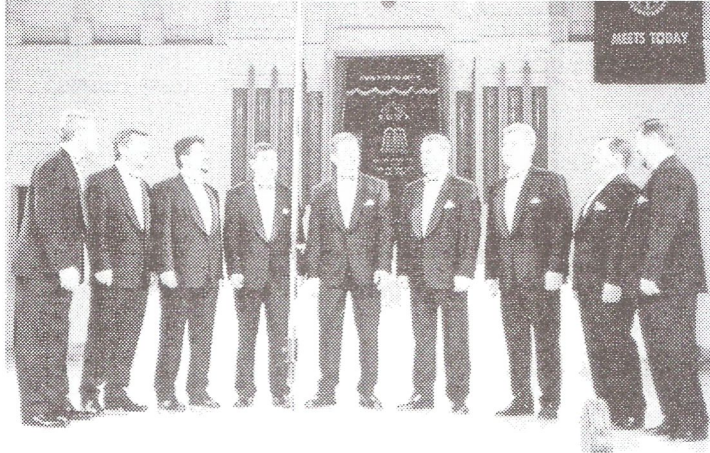
## GOSTOVANJE MARIBORSKEGA OKTETA

V organizaciji "Glasbene mladine Novega Sada" v prelepi dvorani

jal predvsem klasičen program (J. Gallus, Ch. Gounod, F. Mendelsson, P.I. Čajkovski, St. Hristić, nekaj črnskih pesmi (Negro spiritual), kakor tudi nekaj prirejenih slovenskih narodnih pesmi.

Koncerta se je udeležila prva sekretarka beogradskega veleposlaništva ga. Tatjana Kovačič, v publikli pa je bilo

tudi nekaj članov "Kredarice".



Mariborski oktet v Sinagogi

Sinagoge 2.marca leta 2004, je zapel MARIBORSKI OKTET pod umetniškim vodstvom gospoda Francija Kovača. Oktet je ustanovljen leta 1973. Nastopal je v Avstriji, na Madžarskem, v Italiji, Nemčiji, Veliki Britaniji, na Irskem, v Holandiji, Grčiji, Kanadi, ZDA, Švici, Meksiku, Braziliji, na Japonskem, na Slovaškem, na Norveškem. Ansambel, ki je predvsem amaterski, ima veliko nagrad in priznanj, kaset in CD-jev.

Na koncertu v Novem Sadu je predva-

## KONCERT KOMORNEGA GODALNEGA ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE

V nadaljevanju letošnjega Festivala "NOMUS 2004", v realizaciji "Glasbene mladine Novega Sada", pod pokroviteljstvom Skupščine mesta Novega Sada, 17. aprila 2004 v Sinagogi je organiziran koncert Komornega godalnega orkestra slovenske filharmonije in solistke Dubravke Tomšič-Srebotnjakove, ki je briljantna slovenska pianistka, ena od največjih v času bivše Jugoslavije. Obiskala je Novi Sad po dvajsetih letih. Gostovala je na vseh kontinentih in vsepovsod požela velike uspehe. Je nosilka veliko prestižnih nagrad, ena od najnovejših je Grand Prix du Disque, leta 2003, od združenja Franc List iz Budimpešte za njen CD z deli Franca Lista.

KOMORNI GODALNI ORKESTER kot del ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE izvaja bolj intimno kamerno glasbo. Letos ansambl praznuje 10 let obstoja in ima čez 100 koncertov v Sloveniji in v tujini. Pogosto nastopa z znanimi solisti, kot tudi na tem koncertu. Posebno izvaja domače slovenske, še posebej mlajše avtorje. Orkester igra brez dirigenta z izjemami, kadar izvaja večje projekte. Za uspešno delovanje je nagrajen s Prešernovo nagrado iz leta 1999.

## PETI MEDNARODNI FESTIVAL KAMERNIH ZBOROV

Pod umetniškim vodstvom in organizacijo je imel festivala (15/21. avgusta 2004) svoje ustanovitelje in generalne pokrovitelje: Skupščini Kragujevca in Novega Sada in Ministrstvo kulture Republike Srbije. Festival je imel umetniškega direktorja in umetniški svet in zelo lepo brošuro z udeleženci in vse kar spremlja take prireditve.

Nastopali so zbori iz Kragujevca, Kotor, Sofije in Balčika (Bolgarija), Miškolca (Madžarska), Beograda in Kopra (Slovenija).

Koncert slovenskega zbora "OBALA" iz Kopra je bil v lepem atriju cerkve Sv. Jurija 20. avgusta leta 2004 v Petrovaradinu, ob 21. uri. Poslušali smo znane duhovne kompozicije Rahmanjinova, Mendelzona, Bartoldija, Pavla Merkuva, Andreja Misonain nekaj istrskih narodnih pesmi. Zbor je navdušil vse prisotne. Bilo je prisotnih dosti članov našega zbora.

## GOSTOVANJE KAMERNEGA ZBORA "KREDARICA" V ZRENJANINU IN V NOVEM BEČEJU



Zbor »Kredarica« v Novem Bečeju

Na povabilo Društva Slovencev "Planika" iz Zrenjanina dne 2.junija leta 2004 je naš zbor prvič gostoval zunaj Novega Sada in zapel v dvorani nam že dobro znan repertoar, ter navdušil vse prisotne, ki pa jih žal ni bilo veliko. Zrenjaninci so pred koncertom organizirali mali kviz, posvečen vstopu Slovenije v evropsko unijo.

Na koncertu je domačin organiziral tudi prijateljsko druženje.

Na povabilo Društva Slovencev "Planika" iz Zrenjanina dne 1.



Internacionalni gosti v Novem Bečeju

julija leta 2004. Naš zbor je gostoval na posebnem mednarodnem FESTU v Novem Bečeju in zapel v dvorani "Tiskega cveta" svoj repertoar.

Društvo Slovencev "Planika" iz Zrenjanina je imel posebno prireditev, za katero smo se zmenili, da jo bodo predvajali na našem zboru v septembru.

Tekst in foto: **Albert Kužner**, dipl. ing. grdb

# PROSLAVA VSTOPA REPUBLIKE SLOVENIJE V EU

Leto 2004 bomo pomnili v zgodovini Slovenije kot leto, ko je Republika Slovenija stopila v eno veliko družino, družino najboljših-Evropsko unijo. Naše veleposlaništvo je organiziralo svečanost posvečeno temu dogodku. Pričetek je bil napovedan za 30. april ob 22.30 h. V veleposlaništvu nas je sprejel namestnik ambasadorja gospod Seničar (ki je imel tudi pozdravno besedo) in njegova soproga, kot tudi vsi ostali člani ambasade. Med povabljenimi so bili predstavniki društva »Planika« iz Zrenjanina in iz beograjske »Save«.

Osrednji del je bil ob polnoči prvega maja, ko je skupaj s slovensko dvignjena tudi zastava evropske unije ter so intonirali dve himni - slovenska in evropske unije.

To je bil trenutek, ko je R Slovenija uradno vstopila v EU.

Prisotni smo se pred koncem še malo med seboj družili. Največja šala med prisotnimi je bila ta, da smo srečni, ker smo vsaj na trenutek-30 minut bili v Evropski uniji in da EU ni tako daleč. (Ambasada se šteje za območje Slovenije).

Nam na koncu ostane zadovoljstvo, ker je R Slovenija vstopila v EU ter upanje, da bomo tudi Slovenci v zamejstvu zaradi tega živeli bolje.

**Rajko Marić**



**Delegacija »Kredarica« v Beogradu**

# DAN SAMOSTOJNOSTI SLOVENIJE V BEOGRADU

Tudi letos je vodstvo Društva »Kredarica« povabljeno od strani Veleposlaništva Republike Slovenije na slovesnost ob samostojnosti le te.

Koktel je organiziran 23.06.2004 ob 18.00 uri v Koling klubu v Beogradu in povabljeni so predstavniki slovenskih društev iz cele Srbije. Sam sprejem je bil zelo gostoljuben. Prisotni so bili tudi ambasadorji drugih držav, gospodarstveniki in poslovni ljudje, pa tudi iz političnih krogov se je našel kak predstavnik, kar je dalo sami slovesnosti poseben ton.

Letos ni bilo določenega programa, kar je mene osebno presenetilo. Bil je

samo koktel in smo se kar sami med seboj lepo družili. Nova srečanja in poznanstva so že odprla nekaj možnosti vzajemnih obiskov in druženj društev iz Beograda, Zrenjanina in Subotice.

Občasno se nam je pridružil tudi gospod Jožef Dajčman kot domačin in kot naš stalni obiskovalec v Novem Sadu, na čem se mu vedno pristrčno zahvalimo.

Najlepša hvala Veleposlaništvu R Slovenije, ker se vedno spomnijo na naše Društvo in se že veselimo novim srečanjem.

**Danijela Janković**

# PARLAMENTARCI REPUBLIKE SLOVENIJE PONOVO V BEOGRADU

Od 13. do 14. maja so nas ponovno obiskali slovenski parlamentarci z gospodom **Francetom Pukšičem** predsednikom komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, kot vodja delegacije.

Skupni sestanek parlamentarcev in

vseh slovenskih društev s tega konca je bil v slovenskem veleposlaništvu 13.05.2004 leta v Beogradu v dopldanskem času. Od članov našega društva sem bil sam. Sestanek je imel delovni značaj in je bil relativno kratek. Bilo je besede o tekočih že

znanih problemih in nič kaj novega. Delegacija ima v načrtu obiskati društvi v Zrenjaninu in Subotici, v Novi Sad pa jih ne bo, ker so bili tu že lani.

Sestavil:

**Albert Kužner**

# VELIK APLAVZ ZA MEŠANI PEVSKI ZBOR "REVOZ" IZ NOVEGA MESTA IN KAMERNI ZBOR "KREDARICA"

## Predstavitel mešanega pevskega zbor »REVOZ« iz Novega mesta

Mešani pevski zbor "Revoz" iz Novega mesta je bil ustanovljen leta 1978. Letos praznuje 26 let ustvarjanja na področju zborovskega petja. Na začetku svoje poti je prepeval predvsem slovenske ljudske in umetne pesmi. Že prvi zborovodja je postavil in obrusil zanimiv pevski sestav, ki je rad in veliko pel. še vedno nam zveni tista mehka, ljubeča, po grozdju dišeča **Vuštnješa ja ni, pa Bratci veseli vsi** in še prenekatera, ki smo jo zapeli v trenutkih druženja in prijateljstva. **Jaz sem pa snoč' v 'nem kraju bil**, in mehka, sanjavo otožna **Rasti rožmarin**, še vedno diši kot pred leti.

Danes je pevski program zbor obsežen, pester in raznolik. Pod vodstvom zborovodkinje Cvetke Krampelj se preizkuša tudi z i z v a j a n j e m zahtevnejših del svetovnih skladateljev in smelo stopa proti novim izzivom. V svoje vrste z uspehom privablja mlajše pevce. Poleg samostojnih letnih koncertov in pevskih srečanj, ki jih pripravlja, se je zbor pred leti preizkušal na kar nekaj mednarodnih tekmovanjih. Leta 1995 je sodeloval na tekmovanju

Naša pesem v Mariboru. Istega leta je gostoval še v Parizu in Chatillonu v Franciji. Na mednarodnem tekmovanju Chrystalex Chor v mestu Novy Bor na češkem je zbor oktobra leta 1997 prejel bronasto priznanje, nato pa še uspešno gostoval v Berlinu. Skupaj z nekaterimi drugimi izvajalci in simfoničnim orkestrom je posnel nekaj del novomeškega rojaka, organista in skladatelja Ignacija Hladnika. Ob svoji 20-letnici delovanja je izdal samostojno CD ploščo. S samostojnimi koncerti se je predstavil v Sarajevu, Splitu in nemškem Langenhagnu. Leta 1999 je na mednarodnem tekmovanju na Floridi v ZDA v kategoriji odraslih mešanih zborov osvojil srebrno plaketo.

Danes, obogateni z izkušnjami in utrjeni z vzponi in padci vsakdanjika, v najlepši del svoje pevske skrinje polagajo preprosto, mehko in ljubo slovensko pesem. Cenijo prijateljstvo in radi so veseli.

**Janez Lobe**, predsednik MePZ Revoz

## Bivanje v Novem sadu

Na pobudo Slovenske izseljenske matice in naše povabilo je zbor gostoval in bival



Mešani zbor »Revoz« iz Novega mesta

pri nas 25. in 26. junija leta 2004. Gosti so dopotovali s svojim avtobusom v popoldanskih časih okoli 15. ure, bilo jih je okrog 45. Po svojem programu so imeli sicer malo



Kamerni zbor »Kredarica«

kosilo v restoranu Miče Zlojutra na "Kamenjaru", kjer sem jih jaz poiskal in prvič srečal in potem pripeljal pravočasno do Studija M. V studiju so že bili naši in ih prisrčno sprejeli. Hitro so bili vsi pripravljeni in koncert se je začel. Gostje so zapeli najprej sedem pesmi od štirinajstih, ki so jih pripravili za program in v "pavzi" je zapel tudi naš zbor "Kredarica" pet pesmi. Spremistvo na klavirju »Revoza« je bila Andreja Dreo, zborovodja pa Cvetka Krampelj. Spremistvo na klavirju »Kredarice« je bil Jožef Riter, zborovodja pa Suzana Gros. Po končanem uradnem programu se je gostom pridružil naš zbor in so skupaj zapeli "Slovenija, od kod lepote tvoje". Poslušalci so bili navdušeni in so

novomeščani zapeli še znano melodijo iz "Nabuka". Na koncu smo zamenjali lepa spominska darila. Na koncertu je bil tudi prvi sekretar slovenskega veleposlaništva v Beogradu Jožef Dajčman z družino in so imeli veliko lepih besed za celotno prirediteljeve.

Po končanem programu smo imeli skupno večerjo v restoranu "Forum" v ulici Vojvode Mišića. Tu smo se družili v prisrčnem vzdušju. Gostje so aktivirali svoj glazbeni ansambl in to je še posebno popestrilo vzdušje vseh prisotnih. Nekateri so se na poti v restoran tudi zgubili. Rešil jih je "mobi" telefon, tako da smo bili več časa kompletni. Okrog ene ure zjutraj so se gostje odpeljali v hotel "Novi Sad", nekateri so pa prespali pri naših članih Francu Mihevcu, Miroslavu Klačnji, Danijeli Janković in pri Slavku Černivcu iz Bačkega Petrovca. Posebna zahvala našim članom!

Za soboto smo jim priskrbeli strokovno poklicnega vodiča, ki jih je peljal skozi Sremske Karlovce in ob 17. uri so se komaj pripeljali na petrovaradinsko trdnjavo, kjer sem jih po dogovoru počakal. Bili so zelo navdušeni za vse kar jim je vodič pokazal na tej poti. Poleg lepega razgleda in večkratnega fotografiranja so si naši gostje ogledali slikarsko razstavo našega člana Igorja Cvejanovića. Čas je hitro minil in za sam Novi Sad ni bilo več časa za ogled in smo se zmenili da bodo morali še enkrat priti v Vojvodino. Gosti so se odpravili v hotel in potem večerjali v znani gostilni "Žal za mladost", tam so na moj nagovor zapeli znano narodno pesem "Zabučale gore". V lepem okolju in prijetni glasbi in petju M. Prunića sem se poslovil in se jim zahvalil za prijetne čase, ki smo preživeli skupaj. Novomeščani so tudi na koncu našega druženja povedali, da so navdušeni s celim sprejemom in bivanjem v Novem Sadu. Zgodaj v nedeljo zjutraj so odpotovali v Beograd v Društvo Slovencev "Sava", kje so imeli podoben koncert.

Po Internetu 2. julija sem dobil posebno pismo enega od vodij gostovanja gospoda Janeza Jamnika:

**S p o š t o v a n i ,  
Še vedno sem pod vtisom tega gostovanja in sem zelo zadovoljen s prijaznostjo, vašim osebnim angažiranjem in trudom, kateri so imeli nasi "domačini" z nami.  
Hvala za vse in pozdravite v mojem imenu in imenu MePZ Revoz gostitelje, člane zborov itd...**

Tekst in foto: **Albert Kužner**

Družili smo se 22. maja

# IZLET IN VESELICA NA STRAŽILOVU

Vodstvo Društva Slovencev "Kredarica" je 22. maja 2004 organiziralo izlet in veselico za svoje člane na Stražilovu, znanom izletniškem mestu na Fruški gori. Odhod je bil ob 10 uri z avtobusom mestnega prometnega podjetja izpred zgradbe Elektrovojvodine, a nekateri so se peljali s svojimi avtomobili. Profesorica Katja Juršič-Huzjan, lektorica ruskega jezika na novosadski Filozofski fakulteti je na izlet pripeljala svoje mlade kolegice, gostujoče lektorice s tujih fakultet, s katerimi sodeluje naša katedra: Marijo Aleksandrovnno iz Rusije, Julijo Nevstrujevno iz Litvanije in Agnješko Dejnovič iz Poljske.

Oblačen dan nam ni obetal nič lepega. Medtem ko smo prišli v Sremske Karlovice in iztopili iz avtobusa, se je nebo razvedrilo in dočakalo nas je sonce. Pešačili smo do planinskega doma, nekateri po daljši (okoli 4 km), a drugi po krajši poti, ker je zaradi blatne poti pešačenje navkrater skozi gozd bilo precej naporno. Pri planinskem domu nas je dočakalo sonce, naša gostiteljica Marta in Joca Radoš (oba člana DS "Kredarica") in tamburaški orkestar. Nas, okoli osemdeset se je lepo družilo ob glasbi, pesmi in kosilu (kranjske klobase in lep-inje, za katere je stroške plačalo naše Društvo, kakor tudi stroške prevoza) in pijači, ki se je mogla kupiti po zelo ugodnih

cenah. Tamburaški orkester je igral splet vojvodinskih pesmi, a naš zbor je s svojo dirigentko Suzano Gros priredil koncert slovenskih pesmi.

Fotografiji, ki jih objavljamo, najbolje ilustrirajo uspel izlet in zadovoljstvo udeležencev izleta, kar ni pokvaril niti dež v povratku (okoli 17. ure), niti čakanje avtobusa, ki se je v prihodu po nas pokvaril. Tistim, ki niso bili, je lahko žal, a mi navijamo, da se čimprej organizira novo druženje v naravi.

Tekst: **Zlatica Radisavljević**

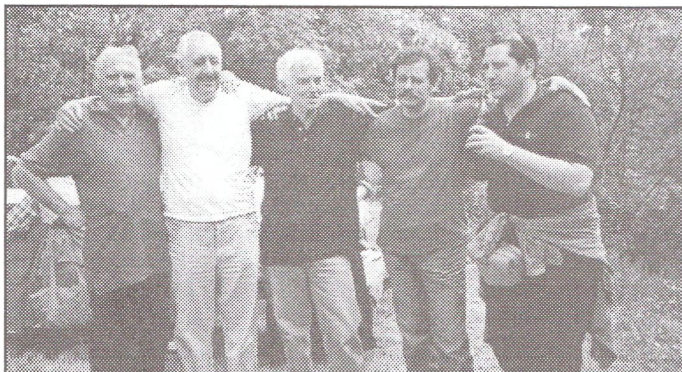
Foto: **Albert Kužner**



Oddih po pešačenju: Olivera Koprivšek, Valerija Volkar in Jože Kersnik



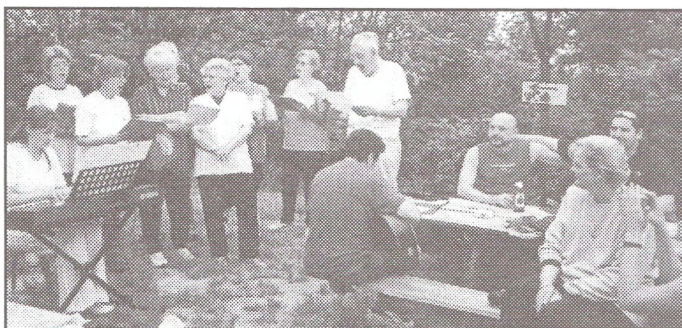
Druženje ob glasbi, pesmi in kranjskih klobasah



Slikanje za spomin: Albert Kužner, Miroslav Klačnja, Daniel Prestor, Mirko Pavlič in Rajko Marič



Član zbora »Kredarica« Miroslav Klačnja, se je pokazal tudi kot dober solist ob spremstvu tamburaškega orkestra



Zbor »Kredarica« ob spremstvu dirigentke Suzane Gros je lepo zvenel v naravi s pomočjo glasov ostalih članov Društva



Marija ob kitari, Julija in naša Katja sta zapeli nekaj lepih ruskih pesmi in pobrale velike simpatije prisotnih

# SEMINAR ZA IZSELJENSKJE ARHIVARJE

V Ljubljano na seminar sem pripotovala 17.05.2004.

Po namestitvi v hotelu, smo bili deležni uvodni, pozdravni besedi organizatorjev in sicer dr. Zvoneta Žigona, dr. Brede Čebulj-Sajko in dr. Marjana Drnovška.

Tudi sami udeleženci smo se predstavili; od kod prihajamo in kaj delamo v naših društvih. Bilo nas je iz celega sveta. Največ udeležencev je bilo iz Argentine, Avstralije in Kanade, kajti tam društva obstajajo že 100 let. V glavnem so to starejše osebe, ker tretja generacija že izgublja občutek pripadnosti slovenskemu narodu. Tu so bili še predstavniki ZDA, Švedske, Nemčije, BiH in dva predstavnika iz Srbije in Črne Gore; predsednik leto dni starega društva iz Timočke krajine gospod Piljušič in jaz kot predstavnik DS "Kredarica".

## Torek, 18.05.2004

Delo v Arhivu R Slovenije, ki se nahaja v Grubarjevi palači. Jezuit Gabriel Grubar jo je začel graditi 1773.

Res ne vem kako začeti in kaj napisati, kajti videli, slišali in naučili smo toliko novih stvari, ki so pomembne za kulturo društev slovencev po svetu, ter za ohranjanje slovenskega rodu. Poseben poudarek je bil zopet na društvih v ZDA, Argentini, Kanadi in Avstraliji.

Zelo podrobno so nam razložili kaj in kako shranjujemo v arhivo nekega društva. Vsem se to zdi malo nepomembno, a vedeti moramo, da bo nekoga (ko nas več ne bo) zanimalo, kako so prišli Slovenci v izseljenstvo, razloge, dokumente, slike, spričevala, potrdila (to velja za vsakega člana društva posebej).

O vseh teh stvarih nam je predavala višja arhivistka Marjana Kos. Natanko so nam povedali vse podrobnosti arhiviranja. Za tem nam je predavala Mag. Milica Trebše-Štofla, ki je razlagala o dvajsetletnem delu zbiranja in urejanja arhive pri slovenskih izseljencih v Kanadi. V popoldanskem delu smo si najprej ogledali kako se restavrirajo uničene stare knjige, časopisi, diplome...

Organizatorji so se zares potrudili in nam pokazali prave zanimivosti. Videli smo cel postopek restavriranja lista uničene knjige, ki je propadla zaradi nepravilnega hranjenja v osebni arhivi. Res je nemogoče v nekaj stavkih pričarati tisto, kar sem imela posebno čast videti in zato sem "Kredarici" prinesla darilo Arhiva Slovenije in sicer knjigo ZAPIS IN PODOBA v kateri je vse tisto kar smo si mi ogledali lepo predočeno tudi s fotografijami. Na koncu obiska so nas odpeljali v knjižnico, kjer so knjige stare preko 500 let. Res enkratno doživetje. Videli smo stare delovodnike, sodniške knjige, katastre, ... Meni najbolj zanimive so bile plemiške diplome iz leta 1660 s pečati od voska, spominske knjige iz 15. stoletja bogato poslikane, ... in še veliko tega. Vse to pa je bogata dediščina enega naroda od neprecenljive vrednosti.

Polni vtisov in lepih daril - knjig smo se vrnili v hotel in z nestrpnostjo čakali novi dan.

## Sreda, 19.05.2004

Obiskali smo arhiv Inštituta za Slovensko izseljenstvo. Ogledali smo si film dr. Marjana Drnovška o odhajanju Slovencev v Ameriko. Pozdravil nas je direktor Inštituta dr. Oto Luthar.

Za tem je sledilo pravo presenečenje. Imeli smo to čast in priložnost, da smo si v NUK-u (Narodni univerzitetni knjižnici) ogledali, za

slovenski narod prvo in najbolj dragoceno knjigo - pravijo ji slovenski rojstni list, **BRIŽINSKE SPOMENIKE** in **STIŠKE ROKOPISE**. Vsi tisti, ki ste končali šole v Sloveniji ali pa ste se zanimali za začetke slovenske pisane besede, boste vedeli in razumeli vrednost omenjenega. Kar stala sem in nisem mogla verjeti, da gledam v nekaj kar je nastajalo od 923 - 1033. Enkratno, čudovito, nepozabno. Vsi so si hoteli to ogledati in bila je prava gneča, a so zaradi varnosti v sobo spuščali samo manjše skupine. Knjigi se nahajata v posebnih vitrinah s termostati in termometri, svetlobe pa je zelo malo. Soba je čisto temna, kajti prevelika svetloba uničuje tako staro zgodovinsko dokazilo o pričetku slovenskega jezika in prvih slovenskih zapisov. O sami knjigi in vsebini si lahko preberete iz knjige, ki sem jo prav tako prinesla kot darilo "Kredarici". No, presenečenj še ni bilo konec. Pokazali so nam nekaj, kar ni dostopno javnosti. Videli smo Cankarjeve in Prešernove rokopise, knjiga **V a l v a z o r j e v a** Vojvodina Kranjska, **K o p i t a r j e v o** zapuščino, ... Kar požirali smo z očmi vse pokazano in vzdihovali, kajti to so velikani slovenskega rodu pustili kot zapuščino svojemu narodu in so del slovenske kulture ter zgodovine.

Rozina Švent nas je vodila ves čas in na koncu tudi sama govorila o knjigah, ki so nastajale pri slovenskih izseljencih po II. svetovni vojni in so še vedno njihova last.

Popoldne smo si ogledali slovenski etnografski muzej ter novo zgrajeno stavbo, v katero se bo muzej preselil konec 2004.

## Četrtek, 20.05.2004

Ogleda muzea.

Alek Kalc in Breda Čebulj-Sajko, sta skupaj razislovala v Avstraliji. Pripovedovala sta o tem kako sta vspostavila stike s tamkajšnjimi slovenskimi izseljenci. Pobljize so nam se predstavile članice društev Slovencev iz Avstralije. Pokazan je bil film o ljudeh-priseljencih, ki so pripovedovali o svojih prihodih, začetkih, druženjih in domotožju.

Po tem so se predstavili udeleženci iz Argentine. Bili so štirje in zelo zanimivo so pripovedovali, slovenščina s španskim naglasom.

Peronova diktatura je v Argentini prepovedala delovanje društev. Večina nas je bila prepričana, da so se v Argentino izseljevali kot politični neistomiselniki, a so nam razložili, da so bili vsi izseljenci zelo revni ljudje in da niso imeli nobene veze s politikom. Tudi gospe iz Kanade sta imeli zanimive zgodbe. Jaz sem povedala o tem, da arhive še nimamo urejene, kajti dejstvo je da obstajamo šele 7 let. Materijala pa je vsekakor dosti. Od velikega pomena pa nam bo ta seminar. Po končani okrogli mizi nas je izpred Prešernovega spomenika vlakec popeljal na Ljubljanski grad, kjer pa je potekala razstava ročnih del.

## Petek, 21.05.2004

Obiskali smo OŠ Oskar Kovačič.

Ne morem dočarati mojega presenečenja, ko smo stopili v avlo šole. Neverjetno, a tam je vse bleščeče čisto. Ker so nam otroci ob prihodu podarili nagelčke in kratko prireditev smo bili vsi udeleženci zbrani v avli. Ko so se otroci pridno učili, smo imeli tudi mi polne roke dela. Gospod Peter Šobot nam je predstavil računalniški program COBISS, ki je namenjen knjižnicam.

## Sobota in nedelja, 22 - 23.05.2004

Zgodaj zjutraj smo se napotili proti Italiji. Za me še posebno navdušenje, kajti v Italiji sem bila pred 15-timi leti. V Trstu smo si ogledali Narodno in študijsko knjižnico. Videli in slišali



Udeleženci seminarja za arhivarje

smo veliko. Posebno zanimivo so bila pripovedovanja o tem kako so ravnali Italijani z obmejnimi Slovenci med okupacijo.

Po končanem obisku smo se napotili proti Čividadu. Krasno mesto z oskimi ulicami, veliko zgodovinskih znamenitosti.

Naslednje jutro smo se napotili proti Reziji. Ledeniška dolina v zahodnem delu Julijskih Alp, dolga kakih 20 kilometrov. Poleg italijanščine se v Reziji govori tudi rezijanščina - eno od slovenskih narečij. Zelo specifičen narod s posebnimi običaji in navadami. Vasice so lepo urejene in ljudje so preprosti, radi pojejo in plešejo. Jezik je hecen in na koncu nas je vodič Sandro tudi naučil nekaj besed.

## Ponedeljek: 24.05.2004

Poslednji dan je bila tiskovna konferenca, kjer nas je pozdravila Ministrica za zunanje zadeve za zamejce po svetu Jadranka-Šturm Škocjan in Milena Lukšič Kacin. Ker smo se udeleženci seminarja zelo lepo družili nam je bilo samo poslavljanje težko. No, izmenjali smo si naslove in smo ostali v stiku.

Bilo je enkratno, nepozabno in upam, da bom znanje, ki sem ga nabrala na seminarju uspešno uporabila tudi v našem Društvu, kajti počasi bi že morali zbirati arhivo in k tem delu povabljam tudi vas. Pobrskajte malo po starih škatah in če imate kakršno koli zgodovinsko sled o tem kako so starši, babice in dedki prišli v Vojvodino to čuvajte. Če ne rabite prinesite v Društvo, kjer bo prav gotovo poskrbljeno za vaše reči.

Danijela Jankovič



# JOŽEF HERTL, ING. STROJNIŠTVA V POKOJU

Vedno dinamičnega, izmed vikendice na Fruški gori, Slovenije in Novega Sada, sem uspela obiskati gospoda Jožefa Hertla v krogu svoje ljubeznive družine v stanovanju v Novem Sadu z namenom, da vam ga predstavim.

## **Bi mi prosim povedali nekaj o sebi?**

Rojen sem leta 1927 od očeta Mikloša in matere Marije Srša v majhni vasi Gibina, občina Razkrižje. Gibina je sedaj obmejni prehod iz Slovenije na Hrvaško. Oče Mikloš je bil obrtnik, a mati Marija gospodinja. Bili smo štirje otroci: dve sestri in dva brata. Imeli smo majhno posestvo, kjer smo delali.

Do II. Svetovne vojne sem končal 7 razredov osnovne šole na Razkrižju. Od leta 1942 do 1945 sem bil vajenec, učil sem se za kovača. Februarja 1945 sem interniran še z okoli 1500 fanti-vrstniki v Nemčijo na prisilno delo. Iz Nemčije so nas poslali v Italijo do Verone, kjer so nas osvobodili 27. aprila 1945 italijanski partizani. Iz Verone do Bolonje smo transportirani skupaj z drugimi tujimi ljudmi v taborišča; približno 75.000 nas je bilo vse skupaj, od Rusov, Italijanov, Madžarov, Kitajcev, Japoncev, Jugoslovanov... Nas Jugoslovane so transportirali do pristanišča Livorno, potem z ladjo do Napolja, dalje z vlakom do Barija od kod smo začetkom septembra potovali z ladjo do Dubrovnika. V Dubrovniku, v hotelu Internacional smo dobili potne naloge vsak za svoj kraj. Od Dubrovnika do Varaždina smo potovali z vlakom, od Varaždina do doma, približno 30 km sem prepešalil.

Mi, ki smo odšli, nas 5 fantov, smo skupaj odšli in se skupaj vrnili. (Mnogi so v bombardiranju izginili).

Ko sem se vrnil iz Italije, sem začel delati v granatni industriji v Josipdolu, pri Ribnici na Pohorju, potem v Železarni Ravne na Koroškem. Od tu sem odšel k vojakom oktobra leta 1947. Vojni rok je trajal 2 leti. Služil pa sem ga v Vinkovcih, Osijeku, Belom Manastirju, Nikšiću, Titogradu, Cetinju in na koncu sem demobiliziran v Petrovaradinu leta 1949.

Leta 1950 sem dobil delo v naftni industriji Lendava v kovaški delavnici. Informiran sem bil, da se ustanavlja pripravniki razred za delavski tehnikum. Prijavil sem se in uspešno naredil pogoje, za delavski tehnikum. Dva razreda sem končal v Lendavi. Šolanje je financiralo Zvezno ministrstvo za rudarstvo, nafto in plin v Zagrebu. Tedaj se financiranje decentralizira in usmerja po republikah.

Nas 17 je prosilo za štipendije. Jaz in še trije moji tovariši smo dobili štipendije v Zrenjaninu, v Naftni industriji Vojvodine. Premeščeni smo v Varaždin, kjer sem končal še dve leti šole. Z diplomo Rudarsko-tehnične šole, smer vrtnanje (vrtalec).

Potem sem delal v Zrenjaninu. Prvič sem se srečal z mojim podjetjem leta 1952 na praksi v Veliki Gredi, leta 1953 v



Jermenovcih; tu je prva naftna vrtina v Vojvodini. Delal sem od leta 1954. Upokojen sem leta 1990. Ob delu sem končal Višjo strojno-tehnično šolo.

Mojo soprogo Borko, rojeno Kunovac, sem spoznal v Jermenovcih leta 1955, ki je službeno prišla iz Novega Sada, saj je tudi ona delala od ustanovitve "Naftagasa" leta 1949. Poročila sva se istega leta v septembru. Imava dva otroka: hčerko Nado in sina Dragana. Hčerka je končala Naravoslovno-matematično fakulteto v Novem Sadu in sicer kibernetiko. Dela v "Naftagasu". Imamo vnukinjo in vnuka. Dragan je z nama doma in pomaga na vikendici. Soproga in hčerka sta tudi članici Društva Slovencev "Kredarica", vnuk Andrej pa hodi v šolo slovenskega jezika.

## **Vaše zveze s slovenstvom?**

Od leta 1954 do 1990 smo vsako leto bili na počitnicah v Sloveniji pri mojih starših. Brat in sestra živita v Mariboru, druga sestra živi v Črni Gori v Bijelem Polju; tam je poročena. Tudi po letu 1990 gremo v Slovenijo, a bolj po redko. Cela družina si sedaj ureja potne liste, da bodo lahko šli v Slovenijo. Ampak sorodniki iz Slovenije

nam tako večkrat pridejo na obisk v Novi Sad. Tudi letos bodo prišli, saj radi pridejo k nam. Jaz sem zadnjih nekaj let več v Sloveniji kot v Novem Sadu.

## **Za svoje nesebično in odgovorno delo ste prejeli zaslužena priznanja, kot so Orden zaslug za narod s srebrnimi žarki, Medaljo dela in še druga priznanja. Kakšne težave ste imeli pri Vašem delu?**

Vse bogatstvo v enem kovčku. To so bila takšna leta. V "Naftagasu", kot Slovenec sem bil cenjen in smo vsi živeli kot ena družina. Nikdar se nisem počutil kot tujec. Obnašal sem se in delal tako, da je bilo primerno, da bi se lahko reklo "kot Slovenec".

## **Nam lahko poveste kakšno zanimivost?**

S soprogo sva šla vpisat hčerko v osnovno šolo. Ko sva se vračala, sem nenadoma zagledal pred nama žensko in vzkliknil: "Kakšne lepe noge!" Nato reče žena: "Sram te bodi! Imaš hčerko za šolo!" "Pa ne bom zaradi tega izpisal hčerke iz šole!..."

## **Bili ste med utemeljitelji DS "Kredarica". Kakšni so Vaši spomini?**

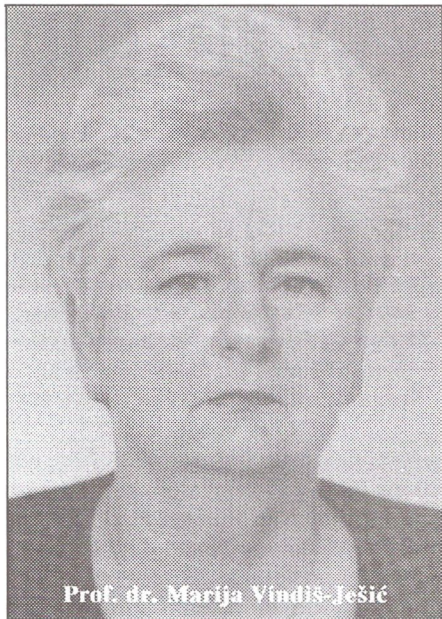
Po osamosvojitvi republik smo doživeli težke trenutke: inflacijo, vse je šlo na minus. Tako je ustanovitev Društva na nacionalni osnovi bilo nezamislivo. Gospod Cevc je šel v pokoj, bil je znan v našem podjetju in on me je povabil. Zbirali smo se v Slovaškem domu "Šafarik", družili se, delali statut... Slovenci smo se prvič srečali v Novem Sadu, prej se nismo niti videli. Obstajajo fotografije o druženju. Danes ima Društvo Slovencev okoli 700 članov. Kdo bi rekel! Imamo tudi svojo revijo "Kredarica". Rad jo berem. Rad berem intervjuje z našimi člani zaradi spominov, naših dogodkov, zaradi jezika in kulture.

## **Kaj bi sporočili članom Društva "Kredarica"?**

Da so še naprej tako složni in pridni kot sedaj, da nič ni tako dobro, da ne bi moglo biti boljše. Program bi bilo treba še malo obogatiti z druženjem v naravi in tudi mogoče s predavanji na določene teme za katera bi prihajali predavatelji iz Slovenije.

Pogovor vodila: **Marija Lovrić**

# SRČNA SLABOST



Prof. dr. Marija Vindiš-Ješić

Srčna slabost je obolenje, ki nastaja zaradi nesposobnosti srca, da v vseh življenskih pogojih opskrbi organizem z zadostno količino krvi, oziroma, z vsemi potrebnimi snovmi, ki so od pomena za normalno funkcioniranje metabolizma. Danes je to sicer progresivna bolezen, velik klinični in socialni problem, glede na to, da zajema veliko število prebivalcev ne glede na spol, dobo in raso.

Daleč najpogostejši vzroki za nastajanje srčne slabosti so koronarne bolezni (angina pectoris, infarkt miokarda), povišen krvni tlak, srčne pomanjkljivosti, vnetje srčne mišice in kardiomiopatije. Ostali vzroki, kot so bolezen pljuč, ledvic, žlez z notranjim izločanjem, dolgotrajna slabokrvnost, imunološke bolezni in drugo so bolj poredkoma vzročniki nastajanja srčne slabosti. V

vseh naštetih primerih propadajo celice mišice srca in se slabša njena funkcija črpalke.

Simptomi te bolezni so lahko povsem blagi, tako rekoč neopazni, kot tudi zelo težki. Najbolj pomembno je to, da je bolezen progresivnega toka in z definitivno slabo napovedjo. Prve tegobe, ki jih bolniki čutijo so hitra utrujenost, udarjanje srca, onemoglost ob težjem fizičnem delu, ter jih pacienti sami tolmačijo kot slabo kondicijo in se tude ne oglašijo pri svojem zdravniku. Kakor bolezen napreduje, opisane tegobe nastanejo že pri manjšem delu ter motijo pacienta v vsakdanjem življenju in šele takrat pacient poišče pomoč zdravnika. Najtežja oblika te bolezni je prav takrat, ko tudi najmanjši fizični napor povzroča težave in taki bolniki so takoj vezani za posteljo. V teh primerih bolniki težje dihaajo, imajo napon kot da bi kašljali, ali pa tudi kašljajo, vzdigujejo vzglavnik vse višje, kajti tako omogočijo sami sebi lažje dihanje, imajo hitrejši srčni ritem pa tudi naval srčnega udarjanja, še posebej ponoči, pogosto urinirajo, imajo bolečino pod desnimi rebri, izgubljajo apetit, občutek napihnjenosti, opazijo lahko tudi otekline podkolenice, ki se višajo, pogosto prihaja do napihnjenega trebuha zaradi nabiranja tekočine in v krajnjem stadiju postanejo pospani in suhi. Zaradi težav z dihanjem, kašlja pa tudi prisotnosti ostalih simptomov ta najtežji stadij srčne slabosti v narodu je znan kot ūkardialna astma. Drugače, poslabšanje i prestop bolezni iz blažje v težji stadij, je pogojen z dodatnim

zdravstvenim incidentom, kot je pljučnica, bronhitis, pljučna tromboembolija, srčna aritmija, visok krvni tlak, pa tudi obremenitev v težko začinjeno hrano ali veliko količino tekočine vzete v vidu napitka ali preko infuzije po težki hiruski intervenciji.

Vsi oboleli od srčne slabosti bi se morali držati določenega higijensko-dietetetskega režima. Odvisno od stopnje bolezni je potrebno dozirati fizične aktivnosti. Na začetku bolezni je dovolj, da zmanjšajo fizično obremenitev in da se pazi na prehrano, ki mora biti zdrava, lahka in nekoliko manj slana ter o vnosu tekočine, ki mora zadovoljiti osnovne potrebe organizma-ne več kot 1,5 l dnevno vse skupaj. V kasnejšem stadiju so potrebna zdravila, ki jih predpiše zdravnik vsakemu bolniku posebej, včasih pa je potrebno tudi zdravljenje, da bi se odstranili vzroki, ki so pripeljali do srčne slabosti (operacija srčne pomanjkljivosti, kirurška revaskularizacija miokarda-bypass, vstavev pesmejkerja ali neka druga metoda). Ti bolniki morajo biti pod stalnim nadzorom zdravnika, da bi se zdravljenje prilagajalo trenutnemu stanju in ni besede o jemanju zdravil po potrebi ali po nasvetu soseda, sorodnika, ki imajo podobne težave. Možnosti zdravljenja so velike tako rekoč uspešne in v veliko primerih omogočajo dolgo udobno življenje in dolgoročno preživljanje (odvisno od vzroka bolezni).

Prof. dr. Marija Vindiš-Ješić,  
internist-kardiolog

Prevedla: Danijela Janković

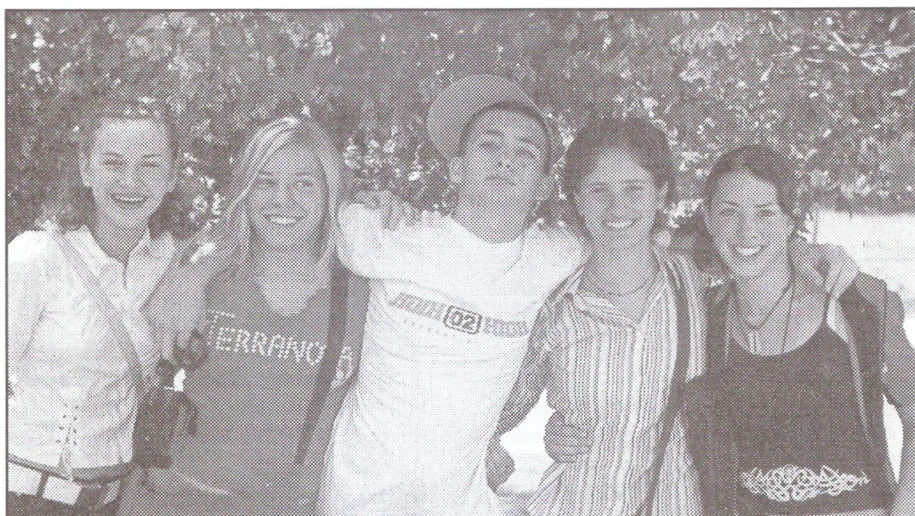
## POLETNA ŠOLA V SEVNU

Letos sem bila tretjič v Poletni šoli slovenskega jezika. Poletna šola je potekala v Sevnju v vasi pri Novem mestu, v dijaškem domu "Grm". Bilo je 40 udeležencev iz veliko držav (SCG, Hrvaška, Francija, Švica, Nemčija, Italija, ZDA, Nizozemska, Avstrija, Poljska, BiH, Makedonija).

V poletni šoli vsi imamo zelo veliko prijateljev. Z njimi se med zabavo pogovarjamo in učimo o Sloveniji. Vsak dan imamo pouk od 9 do pol enih. Jaz sem bila v najboljšji skupini in učiteljica mi je bila gospa Marjana Lovrič. Popoldan smo imeli delovnice z gospo Irmo, Sanjo in Katarino, kjer smo igrali različne socialne igre. Popoldan smo tudi z družbo poslušali glasbo. Zvečeri smo šli na sprehod ali na jahanje.

Tukaj v Poletni šoli nam je vsima zelo lepo!

Isidora Nikolić



Slikanje za spomin: Maja, Isidora (druga z leve), Cedric, Lana in Mateja

# DRAGOTIN KETTE (1876-1899)

Polpolnitev bodi moj edini vzor.  
Luč, resnica moje delovanje,  
ljubica, ti bodi mi izvor,  
sreča, smrt - po delu sladke sanje.

Slovenska moderna je zrasla iz odpora do plitve struje slovenskega naturalizma in ob enem pa tudi pod vplivom evropskih književnih talov. Njeni predstavniki v slovenski literaturi so: Dragotin Kette, Josip Murn, Ivan Cankar ter Oton Župančič, ki so se oblikovali v slovenskem političnem društvu in njegovem glasilu Zadruga. Med pisatelji slovenske moderne je bil Dragotin Kette najbolj zanimiva in samonikla osebnost.

Dragotin Kette se je rodil na Premu pri Ilirski Bistrici v družini vaškega učitelja. Starši so mu zelo zgodaj umrli in se je o njemu brigal in ga šolal materin brat. Kette je gimnazijo učil v Ljubljani, a zapustil jo je že v šestemu razredu zaradi neplačene šolnine, posebno zaradi satire usmerjene na ljubljanskega škofa. Šolanje je nadaljeval v Novem mestu in je tam tudi maturiral. Po maturi je šel k vojakom in je tam zbolel na pljučih. Kmalu potem je tudi umrl v Ljubljani pri pesniku Murnu.

Kette se je še kot gimnazijalec družil z Ivanom Cankarjem in z njim sodeloval v političnem društvu Zadruga. Izobraževal se je branjem svetovne književnosti in tako se je tudi učil svetovnih jezikov.

## Dragotin Kette:

### MRAVLJI

Zvečer sta se sešli mravlji, sosedi v mravljišču.

- Joj, kako sem zdelana, - reče prva, - vesbožji dan sem prevlačevala košček sladkorja, pa ga nisem mogla spraviti do doma; na sredi poti sem ga morala pustiti. -

- A tako, ti misliš drobtinice od sladkorja, ki ga je razsula neka deklica tam na cesti? Pa kako to, saj je bilo polno majhnih koščkov tam...

- Da, ali jaz sem se lotila največjega.

- Brezumnica, - reče druga, - vidiš, jaz sem pa nosila majhne koščke: le pojdi gledat, kakšen kup jih je! Seveda, ti hočeš vse naenkrat. Nu, pa imaš. Boš vsaj vedela za drugič!

\*\*\*

Temno je danes, ah, tako temno!  
Kaj vas je treba žalostnih oblakov? -  
Čuj! Tihih, bližajočih se korakov  
kot lahka sanja ona gre mimo.

Oj dober večer! - Bog daj! - Kak ljubo tresoč je glasek njen! Odgovor makov na sapice pozdrav sred cvetličnjakov - da še trepeče mi srce bolno.

Poslušam...Nje stopinji vedno tiši...  
Tak lahko tiho ljubav, sladka nada  
v srce hiti; ne vidi se, nę sliši...

Kak čudna v teh deželah je navada,  
da tujka še ne trka ne pri hiši!  
Brez trkanja bi v moje srce rada...

Kette se še kot zelo mlad začel ukvarjati z pesništvom, komaj je bil star osem let, ko je napisal očetu pesem za njegov god. Kot mladostnik piše pravljice, basne in mladinske pesmi in



jih objavlja v mladinskih revijah in Ljubljanskem zvonu.

Njegove ljubezenske in dijaške pesmi so šaljive, hudomušne te rahlo razmišljajoče. Prav nagajivo se v pesmi "Pijanec" norčuje iz pijančka, ki ga je zapustilo dekle in se je od žalosti napil.

\*\*\*

Meglica vso vas že pokrivala je,  
okoli in okoli  
od tihih rožic v polji  
vonjava se sladka razlivala je.

Pred hišo je lajal vaš sultan močno,  
in mucika je predla,  
a ti si k meni sedla,  
čvrkljala poredno tako:  
"Pa misli, seve, da je meni kaj mar,  
če tiste brke više!  
Naj le brado obriše:  
O, mene pa že ne dobi nikdar!"

Tako se dejala in dražesten smeh  
krog usten zaigral je,  
na lici prebežal je  
in skril se tam v majčkenih jamicah dveh.

V teh jamicah dveh je tako lepo,  
da je kar neverjetno,  
to je tako prijetno,  
da v njih sem zgubil vso pamet svojo.

Pa kaj mi bo pamet? He, le naj beži,  
saj ji nihče ne brani!  
Le ti, dekle ostani  
pri meni s porednimi jamicami!

### N a t r g u

Noč trudna  
molči,  
nezamudna  
beži  
čez mestni trg luna sanjava.

Rahlo nagajiv in hudomušen je v "Zimski idili", kjer se z ostalimi vaščani posmeje postarnima ženinu in nevesti, ki sta prišla v vaško cerkev k poroki.

Kettejeva pesem se je poglobila ob ljubezni do Angele Smolove, hčerke sodnega svetnika v Novem mestu. Posvetil ji je svoje najlepše ljubezenske pesmi, sonete in gazele. V sonetih je dosegel vrhunec svojega ustvarjanja. Ozadje ljubezenski in miselni pesmi je idilična Dolenjska, Novo mesto s Krko, pozneje kraški svet ob morju in Trstu ("Na trgu", "Adrija"). V sonetih, ki jih je pisal v ciklih ("Adrija", "Moj bog", "Tihe noči", "Črne noči"), je uvedel svobodni ritem, vendar ni s tem kršil njegove notranje zakonitosti.

Iz večine Kettejevih pesmi je čutiti pesnikovo vedrost in šegavost, iz soneta "Na očetovem grobu" pa lahko slutimo težave in žalost mladega, osamljenega človeka:

"Ah, dobro ti je tukaj, otec moj!  
A jaz potujem ti pot negotov  
brez smotre, brez prijateljev, drugov,  
brez sreče, sam, a z dušo žalostno."

Kettejevo umetnost je razkril njegov najboljši prijatelj Ivan Cankar, ki je ob pesnikovi smrti zapisal, "da je umrl največji talent, kar smo jih imeli od Prešerna do danes."

Priredila: **Desa Poslon**

Vse v mraku  
mirno  
na vodnjaku  
samo  
tih vetrc z vodoj poigrava.

Vodice  
šume  
in rosice  
prše  
brez konca v broneno kotanjo;  
brezdanj je  
ta vir,  
šepetanje,  
nemir  
brezkončna, kot misli so nanjo.

Pa bliži  
ni cest,  
ah, v Elizij  
do zvezd  
ne morete, kaplje šumeče.  
In smeje  
želje  
do Angele  
moje  
hitite zaman hrepeneče.

Noč trudna  
molči,  
nezamudna  
beži  
čez mestni trg luna sanjava,  
ki ruši  
pokoj  
moji duši  
nocoj,  
brezskrbno pa deklica spava.

# OBISK LJUBLJANI

**-Prešeren in Julija sta še vedno zaljubljena-**

Ljubljana je največje mesto in prestolnica Republike Slovenije. Leži v Ljubljanski kotlini in skozi njo teče

še vedno krožijo med njima, mi jim prisluhnemo, verjamemo v ljubezen in uživamo v njih. V trenutku se mi je

dvorec v katerem je sedaj glasbena akademija, magistrat s stolpom in uro, v njem pa je sedaj sedež vlade.



Ljubica Palič-Pajek (druga z leve) z bratom Zvonkom in sestrama Zino in Ivanko

reka Ljubljanica, ki se še na področju mesta izliva v reko Savo.

Lansko leto, ravno v tem času, sem bila s svojima sestrama in bratom iz Kanade v rojstnem kraju mojega očeta, v Ormožu pri Ptujju. Pri povratku domov smo bili tri dni v malem lepem mestu, čisto blizu Ljubljane, Litiji. Tu živi naša sestrična Martina. Privoščili so nam zadovoljstvo, da po mnogih letih obiščemo Ljubljano, ki je vsa ta leta živela v mojem spominu. Pogosto sem zamišljala središče mesta, Tromostovje, spomenik velikega pesnika Franceta Prešerna. Sedaj so se sanje spremenile v stvarnost, ponovno sem se našla v centru mesta. Prešeren je na starem mestu, resnega obraza gleda v svojo mlado in lepo Julijo, ki je v obliki reliefa na svoji rojstni hiši. Njiju že dolgo ni več, ljubezenski verzi

zdelo, da so Prešernovi verzi namenjeni prav meni, kar me je osrečilo in še enkrat potrdilo, da je velika in iskrena ljubezen vedno večna.

Nadaljevali smo z ogledovanjem znamenitosti glavnega mesta. Ljubljana je znana po lepih mostovih preko reke Ljubljaniče.

Fotografirali smo se na najlepšem od njih, na Tromostovju, ki je najpomembnejše delo arhitekta Jožeta Plečnika.

Drugi most za njim je Čevljarški most, ki povezuje Stari in Novi trg. Šentjakovski most je zgrajen pred prvo svetovno vojno. Zmajski most pa je z začetka prejšnjega stoletja. Na njem stražarijo štirje zmaji, ki so istočasno simbol mesta, a zmaj je tudi v grbu Ljubljane. V mestu je še veliko znamenitih stavb, kot je Grubarjeva palača, imenovana Zvezdana, Stiški

Še posebno sem se razveselila, ko sem zagledala pred seboj Robbov vodnjak, ki simbolično ponazarja reke: Savo, Ljubljaničo in Krko. Fotografirali smo se in tako ovekovečili naš skupni izlet v Ljubljani. Moji sestri in brat, ki so prišli iz daljnih dežel, kjer zdaj živijo, da skupaj prehodimo poti, ki smo jih nekoč prehodili s svojimi starši. Oživeli smo skupne spomine, ko smo bili še majhni, in ko nam je bil nebotičnik tako visok, da se nam je zdelo kot da se dotika neba.

Zdaj je to zopet vse tu, pred nami. Mirno, umito mesto s svojimi pridnimi prebivalci, ki so ga olepšali, restavrirali in na ta način obvarovali v vsem novem in starem ruhu.

**Ljubica Palič-Pajek**

Prevedla: **Angelca Arandjelović**

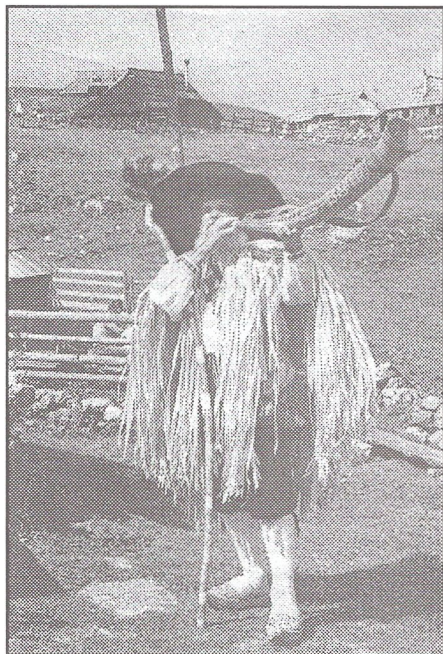
## Lepote Kamniških Alp

## POČITNICE NA VELIKI PLANINI

Na obisku pri sorodnikih sem imela priložnost uživati v lepoti Kamniških Alp. Kot otrok sem že veliko hodila po Sloveniji, tudi na Veliki Planini sem imela prijetne počitnice, ampak zadnjič je doživetje bilo res posebno in rada bi napisala nekaj vrstic o lepotah in zanimivostih tega področja.

Velika Planina (1666 metrov), to je predvsem prelepa narava, to je čudovit zrak, to so smreke, to so zeleni obronki, krave, telički, bajte, kočje, cerkva Marije Snežne, to so pastirji in planšarji.

Na planini je več kot 30 pastirjev. Pastirji so na Veliki Planini, ko se pasejo krave, torej tri mesece - junij, julij in avgust. Delovni čas se začne ob zori in konča ob mraku. Pastir je sam za vse: pomolze krave, potem pelje živino na pašo, medtem kuha in pere.



Pvajš »pelerina« proti dežju star 200 let

Nujna živila mu prinašajo, mleka pa ima na pretek - delajo kisló mleko, skuto in sir. Še vedno se izdeluje tradicionalna dobrotá - to so "trniči", značilne kepice sira. Pravijo, da so jih nekoč pastirji nosili v dolino puncam v dokaz, da jim je še kaj od njih. Zmeraj

po dve, ker da simbolizirajo ženske prsi.

Živina se pelje na pašo zmeraj na isti kraj, potem si sama išče pašo in zvečer jih pastir odpelje v hlevnico. Živina se napaja v "užah", jamah v katerih se nabira deževnica.

Pastirji se veliko družijo, kadar je živina na paši. Tisti, ki se dobro razumejo, se ob devetih dobijo na kavici.

Pogovor teče o pomembnih zadevah, o stanju in zdravju živine.

Pastirska sezona ni dolga, le tri mesece, preostali čas (od 15. septembra do 15. junija) za kočje skrbijo bajtarji: popravljajo jih, zračijo, da so nared za pastirja, ko pride. Društvo načrtuje delovne akcije (popravila poti, hiš, urejanje kašipotov...) pa tudi bolj zabavne akcije (ture in pohode, golaž...).

Pozimi so bajte pokopane pod snegom. Leta 1943 so vse bajte s cerkvico požgali Nemci. Od vse vasi je ostala edino oltarna slika Marije Snežne. Lesena cerkva Marije Snežne je na vrhu Velike Planine. In to je res živopisen prizor. Ob nedeljah in praznikih so svete maše. To doživetje se nikoli ne pozabi. Mir in lepota, slišiš samo pihanje vetra, pogled pa skoraj dosega nebo; čutiš milost in lepoto življenja.

Na mašo nas je povabil planšar s širokim nasmehom in v velikoplaninski narodni noši: širokokrajni klobuk iz črne klobučevine, bela bombažna

srajca z gorskimi cvetovi na zapetju, črne tričetrtinske hlače, volnene dokolenke, čolnaste lesene cokle in pelerina. Pa še rog iz lepo obrušenega



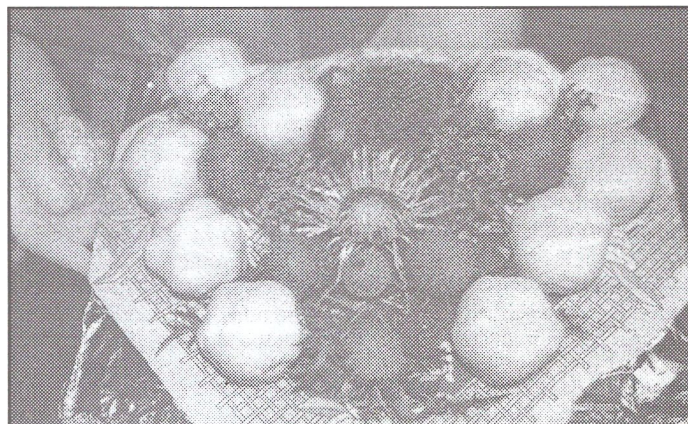
Cerkva Marije Snežne

lipovega lesa, ki se ga sliši na drug konec planine.

Tako se po zelenih obronkih spreha vsak dan, hodi gor dol po planini ter razloga vedoželjnim o noši in tamkrajšnih navadah.

Na Veliki Planini je tudi pastirski muzej v Preskarjevi bajti; skromen, kakor je vedno bilo skromno življenje pastirjev.

To je moja zgodba o Veliki Planini in



Trniči

ohranjevanju velikoplaninske dediščine.

To je tudi doživetje in vedno prisoten spomin na našo domovino, na našo lepo Slovenijo.

Zdenka Lukan

# SMARAGDNA POT

Zgodilo se je nenadoma...

Od 18. do 26. junija 2004 v organizaciji turističnega društva Most na Soči in Slovenske izseljenske matice iz Ljubljane je organizirana likovna kolonija pod imenom **Posočje 2004**. Kolonija je bila v sklopu 8-dnevnega programa 32. "Noči na jezeru", ki se organizira vsako leto v Mostu na Soči.

Ukvarjam se s slikarstvom, sem sodelovala na več kolonijah, imela sem nekaj deset samostojnih razstav. Prav v trenutku odhoda v Slovenio je potekala moja razstava "Panonska priča" v Subotici, tematika pa so bile sončnice. Odhod iz panonskega morja v smaragdno dolino prelepe dežele je bila emotivna združitev predela kjer sem odraščala in predelov kjer so odraščali predki mojega očeta.

Toplota panonskih poletij, moč uspavane močne Donave, širina panonskih polj tu, in svežina slovenskih planin z dišavami poljskega cvetja, igra vode in kamenja so dve nasprotnosti sestavljene v meni in pogosto se javljajo na mojih platnih.

V kolonijo smo prišli z vseh strani sveta: Australija, Švedska, Italija, Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Srbija in Slovenija. Mentorica je bila Nataša Škof. Nadvse topel sprejem domačinov na čelu z gospodom Radetom Talijatom je kmalu ustvaril prijetno atmosfero za delo in druženje. Prijazna gospa Dana s svojim soprogom v gostilni "Vuga" sta skrbela o naši prehrani. Delovni prostor žal ni mogel biti v naravi, ker je bilo slabo vreme. Zato smo si zasedli prostor majhnega muzeja in del šole, kjer smo lahko v miru slikali.

Imeli smo nalogo, da naslikamo dve tri slike in inspiracija naj bi nam bila okolica v katero smo prišli. Inspiracija je iz naših src prišla na platno. Tako je po petih dneh ustvarjanja od naših del narejena kratka razstava pri srečanju ZB in upokojencev Tolmina.

V programu je imel pozdravno besedo župan občine Tolmin Ernest Kemperle, sodeloval pa je tudi zbor upokojencev iz Tolmina ter učenci OŠ "Dušan Muniha" z Mosta na Soči. Posebna čast pa nam je bila, ker nas je

na razstavi obiskala predstavnica Slovenske izseljenske matice gospa Smilja Klešnik, ob željah, da se na tak način srečujemo pogosteje.

ljubeznijo, ljubeznijo do dežele, je v nas pustila trajen dogodek v upanju, da se bomo še kdaj na kakšnih podobnih manifestacijah srečali.



**Jasna Marijana Gregl-Bikar s svojimi slikami**

V trenutkih prediha, ko nam je to dovolilo vreme, smo obiskovali okolico, vidozore, najvišji je Kres, sodelovali smo na prireditvah in veselicah, ki so bile na programu.

Nova poznanstva, način dela, radost, ker smo z vseh strani sestavljeni z

5. avgusta v čudovitih prostorih muzeja Tolmih je bila razstava likovne kolonije, ki ostanejo v trajnem lasništvu organizatorja.

**Jasna Marijana Gregl-Bikar**  
Prevedla: **Danijela Janković**

# PRAZNIK MARIJINEGA VNEBOVZETJA

**P**raznik Marijinega vnebovzetja ali Veliki Šmaren, ki ga praznujemo 15. avgusta, je največji Marijin praznik in eden najstarejših in najbolj priljubljenih krščanskih praznikov sploh. V Sloveniji je Marijino vnebovzetje tudi državni praznik in dela prost dan, zato se tega poletnega dne mnogi Slovenci podajo na obisk katerega od Marijinih svetišč, tako tistih bolj znanih, kot mnogih skritih v lepem naravnem okolju.

Kristjani so že v prvih stoletjih trdno verjeli, da je bila Marija po tem, ko je "zaspala", vzeta z dušo in telesom v nebeško slavo, kar je katoliška cerkev leta 1950 razglasila kot versko resnico.

Praznik so najprej praznovali na krščanskem vzhodu, kjer ga niso imenovali Marijino "vnebovzetje" ampak so govorili o Marijinem "zaspanju" ali "preselitvi".

Slovenski narod je Nebeško mater Marijo vedno globoko častil in se ji priporočal, o čemer pričajo številne njej posvečene cerkve, ki tega dne vernikom in drugim obiskovalcem na široko odprejo svoja vrata.

Posebno slovesno se praznik obhaja v treh osrednjih Marijinih svetiščih: za ljubljansko škofijo na Brezju, koprsko na Sveti Gori nad Novo Gorico ter za mariborsko škofijo na Ptujski Gori.

Tokrat se bomo bolj zadržali na prelepi Ptujsko Gorski romarski Marijini cerkvi, ki kraljuje na enem od

zadnjih Haloških gričev preden se ti spustijo v ravnino Dravskega polja. Kdo ne pozna znamenitega reliefa Marije zaščitnice s plaščem, pod katerim je umetnik upodobil vse stanove



vernega ljudstva, ki pri njej iščejo varstva?!

Ptujsko Gorsko cerkev umetnostni zgodovinarji imenujejo tudi visoka pesem gotike, saj ni samo najlepša gotška cerkev, ampak sodi v sam vrh umetniških spomenikov te dobe pri nas.

Izročilo pravi, da je cerkev najverjetneje nastala povsem na novo po zaobljubi imenitne plemiške družine na prelomu iz 14. v 15. stoletje in zato

dobila nemško ime Neustift "Nova Štifta". Njeno ime se je večkrat spreminjalo preko Milostne Gore in Črne Gore do današnje Ptujске Gore. Vseskozi pa je nosila značaj prave romarske Marijine božje potne cerkve. Njena notranja oprema po kvaliteti daleč presega ostale cerkve svojega časa, saj so jo prispevale najodličnejše tukaj živeče plemiške družine, kar dokazujejo številni plemiški grbi v njeni notranjosti. Znatno so k opremi prispevali tudi Celjski grofje, tedaj najplivnejša plemiška družina v naših krajih. Že nekaj desetletij po gradnji so začeli slovensko deželo ogrožati uničevalni turški vpadi, ki tudi Ptujsko Gorski cerkvi niso prizanesli, kar se še danes pozna na poškodovani opremi. Iz tega obdobja je tudi visoko obzidje z obrambnim stolpom.

Poleg imenitnih kipov, oltarjev in fresk ima osrednje mesto v cerkvi prav milostni relief Marije s plaščem, v katerega se obiskovalec ob vstopu najprej zazre, in ki ga navadno najbolj prevzame. Svoje pa k celotnemu doživetju doda še svetloba, ki prodira skozi barvne vitraže visokih gotskih oken.

Tako romar kot naključni obiskovalec se lahko tukaj napijeta lepote in miline ter nato polna miru nadaljujeta svojo pot.

Pripravila:

**Angelca Arandjelović**

## SEJEM TEHNIKE SLOVENIJE V BEOGRADU

Od 9. do 13. maja 2004 je v Beogradu potekal Sejam tehnike Slovenije pod pokroviteljstvom slovenske Gospodarske zbornice.

Kot vsako leto so se tudi tega

sejma udeležile članice našega Društva Slovencev "Kredarica". Letos so na slovenskih štandih delale: Majda-Tot Arvai, Sandra Djilas, Marija Božić in Sanda Poslon.

Dela je, kakor vedno, bilo veliko, delavnega vzdušja pa tudi, da lepih besed na koncu sodelovanja ni manjkalo. Upamo da bo takšno sodelovanje tudi naslednjega leta.

**Sanda Poslon**

# DRUŽENJE S ČLANI DRUŠTVA LJUBITELJEV NOVEGA SADA

Letos, 20. avgusta, smo imeli priložnost, da članom Društva ljubiteljev Novega Sada predstavimo DS "Kredarica". Organizator srečanja je bila ustanoviteljica in predsednica Društva ljubiteljev Novega Sada gospa Marina Rajh, sicer sodska prevejalica nemškega jezika. Pozdravila nas je in prebrala zapis novosadske novinarki Zage Radović, ki ga objavljamo v izvirni obliki (brez prevoda).

## ŠTA JE NOVOSADSKI?

- **košava**, kojoj niko ne broji dane
- ulagati u **čerke** više nego u sinove
- ne stajati na **tudju muku i senku**
- očenaš govoriti **u sebi** bez obzira na jezik molitve

- **podeliti hladovinu** sa drugima
- ne zaboraviti nikada ono što se nemamo dalo, ali ni ne iskati nazad
- u Novom Sadu **niko** nije manjina, jer **niko** nije ni većina
- ovde su rođeni Mileva Marić i ban Jelačić, tu je spomenik Janiki Balažu
- u Novom Sadu se čuo prvi bukvar na **jermenskem** i prvi bukvar na **romskom jeziku**

- ovaj Grad je lako voleti, to se desi čim zavoliš nekog od njegovih stanovnika **ma ko on bio**

- svako prebrojavanje: ko smo i odakle smo je **predrasuda**, a Novi Sad je uvek davao prednost **zdravom razumu** nad predrasudama

- ovaj grad je **mudar** po tome da svaku nacionalnost prihvati kad je to **moguće i ignoriše kad je potrebno**

Društvo Slovencev "Kredarica" so na tem srečanju predstavili predsednik Društva Albert Kužner, predsednik Izvršnega odbora Rajko Marić, referentka za šolstvo Desa Poslon in jaz kot urednica našega časopisa, vsak s svojega področja delovanja. Poleg tega je predsednik Društva Albert Kužner prisotne seznanil, kako so se Slovenci priseljavali v te kraje, ki se je začelo pred več kot 200 leti, a gospa Desa Poslon je prebrala na slovenskem jeziku verze največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna - Zdravljico, katere del je tudi himna Republike Slovenije.

Člani Društva ljubiteljev Novega Sada so bili zelo vedoželjni sogovorniki in so postavljali številna vprašanja o našem

delu in aktivnostih: kako se včlanjuje v Društvo in kolika je članarina, kdo so manjšine v Sloveniji, kakšen je v Sloveniji standard po vstopu v EU, kdaj bo Merkator prišel v Novi Sad...

Naše druženje je spremljala TV Apolo in njen urednik Ilija Tucić.

Eno in pol urno srečanje je hitro preteklo, a agilna predsednica Društva gospa Marina Rajh je vse zainteresirane povabila na koncert, ki je tega večera bil v Petrovaradinu v cerkvi Sv. Jurja.

Na koncu je nas prisotne pozdravila gostiteljica Zavoda za kulturo Vojvodine - Galerije most, kjer je bilo druženje organizirano, vodja oddelka nevladine organizacije in predsednica Društva za rusinski jezik in kulturo Irina J. Papuga. Poudarila je, da bi naše Društvo Slovencev moralo v bodoče sodelovati s to institucijo in da bomo vedno z veliko naklonjenostjo sprejeti v prostorih s katerimi razpolagajo, za naše aktivnosti. Podarila nam je nekoliko knjig na rusinskem jeziku njihovih znanih avtorjev. Mi smo ostavili nekoliko primerkov našega časopisa in obljubili, da jim ga bomo v bodoče redno dostavljali.

**Zlatica Radisavljević**

## RECEPTI SLOVENSKE KUHINJE

### NADEVANE TELEČJE PRSI

2 kg telečjih prsi, sol, 4 dkg masti, žlica čebule, žlica peteršilja, 2 žemlji, 2 jajci, žlica sveže smetane, nekaj listov majarona, nožev vrh limonine lupine, 8 dkg masti. Prsi nasoli, prereži jih na debelem koncu in potrgaj s prstom mrenice ter razširi notranjo odprtino. Kostni odstrani. Na masti zarumeni čebulo, prideni petršilj in namočeni, ožeti žemlji, smetano, malo soli, jajca in mešaj, dokler se ne loči od kozice. Ko se zmes ohladi, dodaj stlačen majaron in limonino lupino. Premešaj, napolni z njo prsi, zašij jih ali spni s pletilkom, polij z vročo mastjo in peci; vmes jih polivaj. Ko so pečene, snemi nit ali iglo, zreži jih na lepe

rezine, zloži na ogret krožnik in nalij okrog njih precej sok.

### POR S PREKAJENO SLANINO

1 kg pora, 10 dkg masti, 20 dkg kuhane svinine, 5 dkg presnega masla, 3 dkg moke, drobtine, sol, poper, žlička sladke paprike. Obeljena, očiščena stebela zreži na 4 cm dolge kose, prevri jih v slani vodi, odcedi in do mehkega duši z mastjo. Zloži jih v nepregorno posodo - prej jo obloži z rezinami svinine - in polij z naslednjo omako: v spenjeno presno maslo zamešaj moko, malo prepraži, zalij z juho, odišavi in pokuhaj. Po politem poru potresi drobtine in drobce presnega masla - lahko tudi nastrgan parmezan. Rahlo zapeci in ponudi s krompirjem.

### POR NA ŠVICARSKI NAČIN

1 kg pora, sol, 2 žlici presnega masla ali masti, 2 ogličja topljenega sira, 1/4 l mleka, sol, pol žličke paprike, nožev vrh muškata cveta. Por dobro operi, odreži, kar je zelenega in na konceh trdega, poveži ga v šopke in ga kuhaj v slani vodi 10 do 15 minut. Na cedilniku ga ocedi in nato naglo opravi v plitvi ponvi na vroči masti ter naloži v plitvo skledo, odstrani sukanec in ga oblij s sirovim prelivom.

- Sirov preliv: ogličja mehkega sira nastrgaj v vrelo mleko, mešaj na robu štedilnika, da se raztopi, pridaj papriko, muškato cvet, in če je treba sol. Zavreti ne sme.

Pripravila: **Angelca Arandjelović**

**Bilten »Kredarica«.** Izhaja tromesečno. Uredniški odbor: **Zlatica Radisavljević, urednica, Marija Lovrić, Rajko Marić, Angela Arandjelović** in **Albert Kužner, člani. Lektorica: Danijela Janković. Priprava tiska: Ljubomir Rakić. Tisk: SZR »MIVA« Veternik. Tiraž: 300 izvodov. Izvod brezplačen. Naslov uredništva: Društvo Slovencev »Kredarica«, 21000 Novi Sad, Futoška 12. Telefon: 548-458. WWW.KREDARICA.S5.COM. Rešenjem Pokrajinskog sekretarijata za informisanje broj 105-651-00104/2002-01 od 19. novembra 2002. godine, Bilten »Kredarica« je upisan u Registar sredstava javnog informisanja.**